

Ο Σκληρότερος Μήνας

Ο T. S. Eliot αποφαινεται πως ο Απρίλης είναι ο σκληρότερος μήνας, γιατί φέρνει τις πασχαλιές μέσα απ' τη νεκρή γη. Ο Σολωμός απεικονίζει ποιητικά τον Απρίλη να χορεύει με τον έρωτα και η φύση να βρίσκει την καλή και τη γλυκειά της ώρα. Δυο χαρακτηρισμοί αντιθετικοί, οι οποίοι εδράζονται στο ίδιο βάθος, το βάθος της ανθρώπινης τραγωδίας. Το ωραίο γεννιέται από τη νεκρή φύση, αλλά και τα ανθρώπινα δρώμενα. Είμαστε όλοι τέκνα του ενιαυτού. Επωάζεται η ζωή μας στη θερμοκοιτίδα του χειμώνα, ανθοφορεί την άνοιξη, καρποφορεί το καλοκαίρι και εναποθέεται σε νάρθηκα το φθινόπωρο. Αυτή είναι η λελογισμένη σοφή πορεία, και η ατομική αλλά και η πανανθρώπινη. Η διαίρεση είναι καθολική. Λάμπει η ωραιότητα της άνοιξης, η οποία εστιάζεται στον Απρίλη. Αυτή η ομορφιά λάμπει, αλλά (ιδού η ανθρώπινη τραγωδία) η λάμψη της ανεπαίσθητα οδεύει προς το σκότος. Το φως γεννιέται και πεθαίνει στο σκοτάδι. Μπορεί να φωτίζει το φιλιατρό του πηγαδιού, αλλά απορροφάται απ' το βυθό του. Ότι μπορούμε να κάνουμε είναι να χαρούμε, στο μέτρο που μας δόθηκε, αυτό το φως και να υπομείνουμε τη σκληράδα του. Το φως ταυτίζεται με τη ζωή.

Πρέπει, λοιπόν, να είμαστε ερωτευμένοι με τη ζωή. Να ζούμε την ομορφιά στην κορύφωσή της, αλλά να έχουμε πάντα εντός μας το αναπόφευκτο του θανάτου. Με αυτό το δεδομένο οφείλουμε να ζούμε τη ζωή μας χωρίς να την ευτελίζουμε. Γεννιέται το ερώτημα: Ζούμε τη ζωή μας ή την ευτελίζουμε; Που στοχεύουν οι δραστηριότητές μας; Κινούμαστε γύρω από ένα και μόνο άξονα. Να αποκτήσουμε οικονομική υπερεπάρκεια για να είμαστε σε θέση να απολαύσουμε όσο περισσότερα αγαθά μας προσφέρει η καταναλωτική κοινωνία. Μεταχειριζόμαστε κάθε λογής μέσα για να πετύχουμε αυτή την υπερεπάρκεια. Ακολουθώντας το χρόνο που τρέχει, είμαστε διαρκώς αγχωμένοι. Δεν μας μένει καιρός για στάση και περισυλλογή. Να δούμε τον εαυτό μας, αλλά και να κοιτάξουμε τα μάτια των άλλων ανθρώπων. Αδιαφορούμε για όσα ο άνθρωπος δημιουργήσε, την ιστορία του δηλαδή. Δεν πεινούμε ούτε διψούμε για την αιωνιότητα. Η ζωή μας είναι λειψή, περιορισμένη στο τώρα. Είμαστε αδιάφοροι για το πριν και αποδιώχνουμε το μετά, τη συνέχεια δηλαδή του εαυτού μας και συνεκδοχικά τη συνέχεια της ανθρώπινης ύπαρξης.

Είπα προηγουμένως πως ο Απρίλης είναι σκληρός, γιατί μας υποχρεώνει να αναμετρηθούμε με το θάνατο. Αυτή την αναμέτρηση την αποφεύγει ο άνθρωπος. Αλλά, είτε το θέλουμε είτε όχι, ο θάνατος υπάρχει και η αναμέτρηση μ' αυτόν είναι αναπόφευκτη. Η ζωή μας τροchioδρομείται με κατεύθυνση αυτή τη βεβαιότητα. Μπορεί να χιτίζουμε προκλητικά σπίτια για να μείνουμε αθάνατοι. Έτσι όμως δεν αθανατίζουμε τη ζωή μας αλλά τη στεγάζουμε οριστικά και τελεσίδικα σ' αυτές τις επίγειες οικοδομές. Ο Απρίλης είναι σκληρός και ωραίος, αλλά ταυτοχρόνως μας θέτει μπροστά σ' ένα αδυσώπητο δίλλημα. Ή παίρνουμε την ομορφιά του σαν κορύφωση ζωής τελεσίδικης ή ως σωκρατική αλογόμυγα μας κεντρίζει, ακριβώς στην ύψιστη στιγμή, πως υπάρχει ένα τέλος, το οποίον όμως μπορεί να είναι η αρχή, η θύρα που οδηγεί στην αιωνιότητα. Οι άλλες εποχές δε θέτουν προκλητικά αυτό το δίλλημα. Έτσι, ούτε είναι τόσο σκληρές ούτε τόσο ωραίες.